

Zlata Pikalová, Emancipace Afroameričanů v éře progresivismu (1880-1920). Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Historický ústav 2023, 62 s. + přílohy.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Původní výzkum amerických dějin novověku se na českých univerzitách za celou polistopadovou éru příliš nerozvinul. Tento nedostatek je o to citelnější, že progresivní éra i situace Afroameričanů se v poslední době stávají tématem, jež je i v našich médiích neustále přítomno. Éra progresivismu má v české kultuře rovněž výjimečné postavení, protože v podstatě odpovídá obrazu Ameriky, jaký si v prvních letech 20. století vytvořili čeští intelektuálové, včetně Karla Čapka a Franze Kafky, a tento obraz je v obecném povědomí stále živý.

Zlata Pikalová se ve své bakalářské práci pokusila tuto mezeru vyplnit. Zaměřila se na onen úsek afroamerické emancipace, který předcházela obecnému příklonu afroamerického hnutí ke komunistickému negativismu a odmítání politického systému, které přišly v době hospodářské krize 30. let. V době umírněného postupu byl vůdčí postavou hnutí Booker T. Washington. Práce je založena na autobiografii Booker T. Washingtona, na dobových novinových článcích, spisech hlavních představitelů emancipačního hnutí a edicích dokumentů.

Autorka si práci rozdělila na kritický přehled historiografie, po němž následují čtyři tematické celky. V prvním nastiňuje obecnou charakteristiku progresivní éry, ve druhém vysvětluje proměny afroamerické emancipace v tomto období. Ve třetí líčí osudy Booker T. Washingtona na základě jeho autobiografie a v poslední části rekonstruuje konflikt mezi konzervativním směrem Booker T. Washingtona a radikalismem W. E. B. Du Boise. Tento spor ukončil fázi umírněné emancipace.

První dvě obecné části jsou tematicky provázány. Autorka sleduje postupně krizové jevy v industriální společnosti i v americkém politickém systému, které daly zrod progresivní éře. Šlo zejména o přesun obyvatelstva do velkoměst a rostoucí nedůvěru v politické strany. Progresivisté se snažili řešit politickou krizi snahami o přímější demokracii, v níž by byla zpětná vazba voliče silnější. Hygienické problémy velkoměst se řešily novými urbanistickými přístupy a snahami o preventivní opatření v hygieně i v lékařství, jež směřovaly zejména proti dědičným chorobám (eugenika) a děditelným handicapům (např. alkoholismus). K rejstříku problémů patřila i emancipační hnutí žen a Afroameričanů. Historicky k nim patřil i dnes pomíjený problém integrace přistěhovalců ze střední a východní Evropy. Autorka ukazuje, že zejména přesun obyvatel do velkoměst změnil zásadně i situaci Afroameričanů. Tato změna byla zesílená rozptýlením Afroamerického obyvatelstva z jižanských států do velkoměst na severu a jihozápadě USA. Tento proces známý jako velká migrace, začal již v progresivní éře, hlavní změny však proběhly až v polovině 20. století.

V kapitole o Booker T. Washingtonovi autorka podrobila tvrzení z jeho autobiografie kritickému přezkumu na základě sekundární literatury. Nezamlčuje tedy ani metody, jakými se snažil udržet dominantní pozici v afroamerické komunitě. Autorka věnuje nejvíce pozornosti komplexnímu vyličení proslulého Tuskegee Institutu a objasnění vzdělávacích reforem, které Washington zavedl. Stejně tak přehledně vystihuje podstatu Washingtonova umírněného přístupu, když korektně líčí jeho atlantský kompromis. Ve srovnání obou vůdců

afroamerické komunity autorka poukazuje na fakt, že Washington ještě prožil část života jako otrok, zatímco jeho radikální oponent otroctví nikdy nezažil. Rekonstrukce jejich sporu, v němž autorka zdůrazňuje usmíření po tragikomické příhodě z roku 1911, však zároveň ukazuje, že radikální přístup se neprosadil ani po založení NAACP.

Práce prozrazuje solidní znalost sekundární literatury a zvládnutí problematiky na úrovni aktuálního stupně historických znalostí. Výklad je doplněn i obrazovou přílohou. Za nedostatky bych považoval snad jen stopy používání hovorové češtiny (např. „u“ namísto „v případě...“) a místy znatelné vlivy angličtiny na větnou skladbu. Jde však jen o ojedinělé případy.

Práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm

výborně

Praha 20. 8. 2023

doc. PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.